

De Minister van Veiligheid en Justitie
Mr. I.W. Opstelten
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum
5 juni 2012

Kenmerk
B 4.....

Uw kenmerk

Onderwerp
Conceptwetsvoorstel herziening regels inzake extraterritoriale rechtsmacht in strafzaken

Geachte heer Opstelten,

Bij brief van 6 maart jl. heeft u, mede namens de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) in de gelegenheid gesteld om te reageren op het conceptwetsvoorstel tot herziening van de regels inzake extraterritoriale rechtsmacht in strafzaken.

Hierna treft u aan het advies van de NVvR, dat is voorbereid en vastgesteld door de Wetenschappelijke Commissie van de NVvR.

1. Algemeen

Volgens de memorie van toelichting (hierna: MvT) beoogt het wetsvoorstel, tezamen met het ontwerpbesluit, de bestaande wettelijke voorzieningen betreffende de uitoefening van extraterritoriale rechtsmacht door Nederland in strafzaken te herstructureren en aan te vullen. Hierbij zijn drie uitgangspunten gehanteerd: de versterking van de beschermende functie van de Nederlandse strafwet, het ongedaan maken van het bestaande onderscheid in rechtsmacht over Nederlanders en in Nederland woonachtige vreemdelingen, waar het gaat om in het buitenland begane misdrijven, en het vergroten van toegankelijkheid van de rechtsmachtregeling.

De NVvR is van mening dat het wetsvoorstel over het algemeen een verbetering betekent, zeker wat betreft de systematiek van de voorgestelde wijziging van het Wetboek van Strafrecht (hierna: Sr.). Echter, de NVvR ziet ook bezwaren, welke hieronder zullen worden behandeld.

2. Domicilie

In het wetsvoorstel wordt, wat betreft de werking van de regelgeving, met de Nederlander gelijkgesteld de vreemdeling die gedurende een onafgebroken periode van vijf jaren of langer rechtmatig een vaste woon- of verblijfplaats in Nederland heeft. Deze bepaling betekent naar de mening van de NVvR een beperking wanneer het asielzoekers betreft die vallen onder artikel 1F van het Verdrag betreffende de Status van Vluchtelingen. Deze groep asielzoekers komt niet in aanmerking voor een verblijfsvergunning en heeft om die reden

06/12/2012 09:10 001

geen vaste woon- of verblijfplaats. Onder deze 1F-vluchtelingen bevinden zich personen die zelf verklaren in het land van herkomst ernstige misdrijven (geen internationale misdrijven), als moord of verkrachting, te hebben begaan. Vaak zijn deze personen niet uitzetbaar naar het land van herkomst vanwege de beletselen van artikel 3 EVRM. Anderzijds verkrijgen zij door hun 1F-status, niet de Nederlandse nationaliteit. Door het vereiste van het vijf jaren onafgebroken verblijf in Nederland (domiciliebeginsel) en door hetgeen is bepaald in het voorgestelde artikel 7, lid 3 Sr., kunnen deze vreemdelingen niet volgens de Nederlandse strafwet worden vervolgd. Gelet op de onwenselijkheid van het onbestraft laten van dergelijke ernstige misdrijven, gepleegd door personen die in Nederland verblijven, adviseert de NVvR de minister en de staatssecretaris het wetsvoorstel op dit punt te verruimen.

Ter zake van het voorgestelde artikel 7, lid 3 Sr. adviseert de NVvR deze bepaling in ieder geval te verruimen met de toevoeging dat met de Nederlander wordt gelijkgesteld degene die door het aanvragen van een verblijfsvergunning heeft aangegeven zich in Nederland te willen vestigen.

3. Verwachtingen

Zoals ook in de MvT verwoord, onder 3.4.2, worden door de voorgestelde wetswijziging, met name de wijziging van artikel 5, verwachtingen worden gewekt bij de samenleving over de mogelijkheden van de Nederlandse overheid als het gaat om vervolging van strafbare feiten die in het buitenland zijn gepleegd. De NVvR verwacht dat dit zal leiden tot een toename van artikel 12 Sv-procedures, wanneer Nederland onmachtig is om tot vervolging over te gaan of daaraan geen prioriteit wenst te geven, maar zich betrokken voelende burgers dit wel verlangen.

De NVvR vraagt zich af waarom er in het voorgestelde artikel 5 voor is gekozen de toepasselijkheidsgrens van de Nederlandse strafwet te leggen bij misdrijven waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van drie jaren of meer is gesteld. Dit betekent dat veel bagatelzaken onder de werking van het artikel komen te vallen. De NVvR adviseert de minister en staatssecretaris deze grens, omwille van de werkbaarheid van het voorgestelde artikel, te verhogen naar bijvoorbeeld acht jaren.

4. Extraterritoriale rechtsmacht en milieuvervuiling

Voorts wordt als doelstelling voor het onderhavige wetsvoorstel genoemd het strafrechtelijk optreden tegen de aantasting van wezenlijke nationale belangen van een steviger grondslag voor de uitoefening van rechtsmacht te voorzien. In het licht van deze doelstelling adviseert de NVvR in het wetsvoorstel nadrukkelijk aandacht te geven aan de wezenlijke nationale belangen op het gebied van het milieu. De positie van kuststaten op te treden tegen ernstige milieuvervuiling afkomstig van schepen die zich in extraterritoriale wateren bevinden, is omstreden.¹

De NVvR adviseert derhalve de bestaande extraterritoriale rechtsmacht aangaande milieuovertredingen te verhelderen. Hoever gaan de volkenrechtelijke uitzonderingen om als kuststaat op te kunnen treden tegen ernstige verontreinigingen van de kust van buiten de territoriale wateren? Welke mogelijkheden ziet de regering om daarin verbetering te brengen? Het verdient naar de mening van NVvR aanbeveling om in het wetsvoorstel of de memorie van toelichting antwoord te geven op dergelijke essentiële vragen

¹ Wij verwijzen hierbij naar de onzekerheid over de rechtsmacht van Frankrijk om strafrechtelijk op te treden tegen de vervuiling van de Franse kust door de olietanker Erika in december 1999, een zaak die al 12 jaar gaande is, waarover het Cour de Cassation op 25 september 2012 zich zal uitspreken.

In het licht van het hierboven opgemerkte is het eveneens van belang om helderheid te verschaffen aangaande de huidige marges voor de nationale regeling van extraterritoriale rechtsmacht en in relatie daarmee de eventuele noodzaak om in internationaal verband de belangen van de kuststaten aan de orde te stellen.

5. Deelneming aan in Nederland gepleegde delicten

Artikel 3 van de Wet Economische Delicten stelt strafbaar iedereen die waar dan ook ter wereld deelneemt aan een in Nederland gepleegd economisch delict. De vraag laat zich stellen waarom deze bepaling bij het wetsvoorstel buiten beschouwing is gelaten. Gelet op de duidelijkheid die de bepaling in het economisch strafrecht biedt, geeft de NVvR in overweging die bepaling over te hevelen naar het Wetboek van Strafrecht en toepasselijk te laten zijn voor alle strafbare feiten.

6. Terminologie

In de inleiding van de MvT wordt gesproken over het actief en passief personaliteitsbeginsel. Verder wordt in de tekst van de MvT ook gesproken over het nationaliteitsbeginsel. De NVvR is van mening dat deze termen niet consequent worden gebruikt, hetgeen tot onduidelijkheid kan leiden. De NVvR adviseert dit dan ook in de MvT aan te passen.

Namens het bestuur van de NVvR,
de Wetenschappelijke Commissie,

voorzitter

06/12/2012 09:20:00

Bijlage

Artikelsgewijs

Artikel 4, onder e Sr.

In het voorgestelde artikel 4, onder e Sr. wordt een aantal misdrijven genoemd, waaronder het misdrijf genoemd in artikel 385 Sr. (vaartuig in de macht van zeerovers brengen). De NVvR adviseert om ook de artikelen 385a en 385b Sr., die eveneens van toepassing zijn op schepen, in het artikel op te nemen.

Artikel 4, onder f juncto artikel 7, onder b Sr.

Zowel in artikel 4, onder f Sr. als in artikel 7, onder b Sr. wordt het misdrijf omschreven in artikel 207a Sr. genoemd. De NVvR vraagt zich af wat de toegevoegde waarde is van deze dubbele vermelding van artikel 207a Sr. en adviseert dit te verduidelijken of een keuze te maken in de plaats van vermelding van dit artikel.

2102/2012

05

20

10

4

